

Mediatiedote

Julkaisuvapaa 26.6.2025 klo 8.30

Kestävä terveydenhuolto -verkosto:

Kun luottamus terveydenhuoltoon kohtaan horjuu, ammattilaiset palauttaisivat potilaan kohtaamisen keskiöön

Kestävä terveydenhuolto -verkoston teettämän selvityksen mukaan terveydenhuollon ammattilaiset uskovat, että kansalaisten luottamusta terveydenhuoltojärjestelmää kohtaan huojuvat erityisesti pitkät odotusajat, resurssien puute ja kokemus huonosta kohtelusta. Ratkaisuksi ehdotetaan muun muassa omalääkäri- ja omahoitajamallia, joka mahdollistaa pidemmät hoitosuhteet ja potilaan yksilöllisemmän kohtaamisen.

Useat tutkimukset osoittavat, että kansalaisten luottamus terveydenhuollon järjestelmäämme horjuu. Hiljattain ilmestyneen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n Terve Suomi -raportin mukaan vuonna 2024 vain noin puolet suomalaisista ilmoitti luottavansa terveyspalveluihin, kun vuonna 2020 vastaava määrä oli 76 %.

Kestävä terveydenhuolto -verkosto selvitti ensimmäisenä tahona, miten terveydenhuollon ammattilaiset lähtisivät korjaamaan kansalaisten luottamuspulaa. Terveidenhuollon tutkimusyhtiö NHG:n touko-kesäkuussa 2025 toteuttamaan kyselyyn vastasi kaikkiaan 580 terveydenhuollon ammattilaista (sairaanhoitajaa, lääkäreitä ja hammaslääkäreitä).

”Saamiemme vastausten mukaan luottamuksen vahvistaminen edellyttää korjauksia sekä järjestelmän että arjen tasolla. Terveidenhuollon ammattilaiset esittivät kritiikkiä hyvinvointialueiden hallintoa ja poliittista päätöksentekoa kohtaan – erityisesti toivottiin julkisen perusterveydenhuollon vahvistamista yksityisten palveluiden sijaan. Henkilökohtaisella tasolla toivottiin kilpailukykyistä palkkatasoa, mielekästä sisältöä työlle, joustavia työaikatratkaisuja ja pienempää työkuormaa”, kertoo tutkimusjohtaja **Riikka-Leena Leskelä** NHG:ltä.

Toiveissa nopeampi, inhimillisempi ja ymmärrettävämpi terveydenhuolto

Vastaajilta pyydettiin avoimissa kysymyksissä konkreettisia ratkaisuja, joilla kansalaisten luottamusta terveydenhuoltoon voitaisiin parantaa. Vastauksissa korostui tarve nopeampaan ajanvaraukseen, hoitoon pääsyyn ja hoidon jatkuvuuteen – eli samoihin asioihin, joiden viiveistä kansalaiset olivat Terve Suomi -raportissa huolissaan.

Useat ammattilaisvastaajat pitivät tärkeimpänä ratkaisuna pysyvää hoitosuhdetta: malli, jossa omalääkäri ja -hoitaja toimivat työparina, nähtiin keinona turvata hoidon jatkuvuutta ja laatua. Omalääkäri- ja -hoitajamallia kannatettiin vastaajien taustasta riippumatta, ja sen uskottiin mahdollistavan paremmin potilaan yksilöllisen ja kiireettömän kohtaamisen.

Lääkäriliitto onkin esittänyt, että vuoteen 2030 mennessä jokaiselle suomalaiselle taataan omalääkäri, johon saa helposti yhteyden ja jonka vastaanotolle tarvittaessa pääsee kahdessa viikossa. Jotta tähän päästään, toimeenpano pitää käynnistää välittömästi.

Saumattomat hoitopolut ja viiveettömät palvelut

Vaikka **digipalvelut** tarjoavat monille tehokkaita kanavia hoidon järjestämiseen, vastaajat korostivat tarvetta säilyttää henkilökohtaisen kohtaamisen mahdollisuus – erityisesti iäkkäille tai erityistä tukea tarvitseville. Monimuotoiset palvelumallit nähtiin ratkaisuna, jolla voidaan huomioida erilaiset tarpeet.

Hoitopolkujen tulisi olla selkeitä, hyvin kuvattuja ja edetä johdonmukaisesti. Niistä tulisi viestiä riittävästi ja niiden tulisi olla helposti kenen tahansa löydettävissä.

Riittävät henkilöstöresurssit ovat avain ammattilaisten työkuorman hallintaan ja jaksamiseen. ”Julkisen terveydenhuollon henkilöstöresurssit eivät ole kasvaneet samassa suhteessa palveluntarpeen kasvun kanssa”, sanoo yksi kyselyyn vastanneista.

Vaikka Terve Suomi -raportin mukaan kaksi kolmasosaa palveluiden käyttäjistä on tyytyväisiä viimeisimpään vastaanottokäyntiinsä, ammattilaiset näkivät parannettavaa myös **potilaan kohtaamisessa**. Vastauksissa korostui halu kohdata potilas yksilönä, ei vain tapauksena, ja kohtaamisiin toivottiin myös lisää aikaa.

Medialla nähtiin olevan suuri rooli mielikuvien rakentamisessa, ja kuten Terve Suomi -raportissa, myös tässä yhteydessä terveydenhuollon säästöihin liittyvän negatiivisen uutisoinnin epäiltiin heikentäneen luottamusta. Vastaajat toivoivatkin, että terveydenhuollon hyviä toimintatapoja ja onnistumisia tuotaisiin nykyistä näkyvämmiin esiin.

”Kansalaisten ja ammattilaisten havainnot terveydenhuollon haasteista käyvät yksiin, ja on tärkeää, että luottamuksen palauttamisesta puhutaan – ilman sitä koko sote-järjestelmän oikeutus voi horjua. Luottamuksen heikkeneminen on otettava vakavasti, ja meidän on kuunneltava paremmin niin kansalaisia kuin terveydenhuollon ammattilaisia, kun mietimme seuraavia askelia kansallisen ja alueellisen terveydenhuollon uudistamisessa”, sanoo THL:n johtava tutkija **Liina-Kaisa Tynkkynen**.

Kannustimista erottuu koulutus

Terveystenhuollon ammattilaisilta kysyttiin myös, miten eri kannustimet tukisivat alan vetovoimaa, henkilöstön pysyvyyttä ja henkilöstön alueellista saatavuutta.

Pääosa vastaajista toimii julkisella sektorilla. Työn kiinnostavuus oli kaikkein tärkein syy työskennellä julkisessa terveydenhuollossa; tätä piti tärkeänä 87 % vastanneista. Myös työyhteisön tuki (81 %) ja mahdollisuus ammatilliseen kehittymiseen (72 %) lisäsivät kiinnostusta alalla työskentelyyn.

Vastaavasti työn kuormitus (72 % vastaajista) vähensi alan vetovoimaa. Johtaminen (60 %) ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan työhön (47 %) olivat myös tekijöitä, jotka vähensivät kiinnostusta alaa kohtaan.

”Valitettavasti alan yleinen kehitys toimii näitä kannustimia vastaan. Erityisesti tärkeäksi koettu mahdollisuus alalla kehittymiseen on vastatulessa, kun sote-henkilöstön koulutuksesta leikataan. Hallitus aikoo lakkauttaa julkisen sektorin koulutuskorvauksen, jolla on tähän saakka tuettu työnantajia henkilöstön kouluttamisessa. Lisäksi hallitus on ilmoittanut vähentävänsä sote-henkilöstön erikoistumiskoulutukseen maksettavia korvauksia kertaluontoisesti 15 miljoonalla eurolla vuonna 2026.

Tällaisilla leikkauksilla sahaamme omaa oksamme. Ilman panostuksia ammatilliseen kehittymiseen heikennämme alan jo valmiiksi herkkää veto- ja pitovoimaa. Niin hoitajia kuin erikoistuvia lääkäreitä on entistäkin hankalampaa saada kauemmaksi kasvukeskuksista”, sanoo yhteiskuntasuhdejohtaja **Kirsi Sillanpää** Tehystä.

Luottamus syntyy yhdenvertaisuudesta

Professori **Heikki Hiilamo** Helsingin yliopistosta ehdottaa ratkaisuksi universaalia terveydenhuoltojärjestelmää, joka palvelee kaikkia suomalaisia tasapuolisesti ja vahvistaa siten luottamusta paitsi terveydenhuoltoon myös koko hyvinvointivaltioon ja demokratiaan.

Universaalilla terveydenhuoltojärjestelmällä Hiilamo tarkoittaa sitä, että verorahoilla kustannetaan samantasoisia palveluita kaikille, ilman eriarvoisia kategorioita. Esimerkiksi työterveyden piirissä olevat pääsevät tällä hetkellä helpommin hoitoon, kun muut jonottavat pääsyä hoitoon julkisen palvelun kautta.

”Julkinen terveydenhuolto lisää kansalaisten luottamusta ja on pitkällä aikavälillä myös taloudellisesti kestävin tapa järjestää palvelut. Lisäksi järjestelmään tarvitaan kannustimia, jotka palkitsevat sairauksien ehkäisemisestä, eivät vain niiden hoitamisesta”, Hiilamo tiivistää.

Kestävä terveydenhuolto -verkoston järjestämässä 10-vuotisseminaarissa 26.6.2025 keskusteltiin siitä, millaisin poliittisin ja sote-sektorin sisäisin keinoin kansalaisten luottamusta terveydenhuoltoon kohtaan voitaisiin parantaa.

Lisätietoa:

Marketta Piskonen, External Affairs Manager, AbbVie Oy
marketta.piskonen@abbvie.com, puh. 040 902 2446

Haastattelupyynnöt:

Karoliina Heimo, Rud Pedersen
karoliina.heimorudpedersen.com, puh. 040 509 0437

Tietoa Kestävä terveydenhuolto -verkostosta:

Kestävä terveydenhuolto -verkoston tavoitteena on haastaa yhteiskuntaa ja terveydenhuollon toimintaympäristöä pohtimaan, miten suomalaista terveydenhuoltoa uudistetaan asiakaslähtöisesti ja ennakkoluulottomasti. Verkoston tarkoitus on myös tarjota uusia näkökulmia siihen, miten ihmisten hyvinvointi sekä työ- ja toimintakyky pystytään turvaamaan nyt ja tulevaisuudessa. Verkosto on perustettu 2015, ja siinä ovat mukana AbbVie, Suomen Hammaslääkäriliitto, Hyvinvointiala HALI ry, Lääkäriliitto, SOSTE ja Tehy. Kestävän terveydenhuollon tilaisuuksiin osallistuu vuosittain satoja terveydenhuollon ja poliittisen päätöksenteon asiantuntijoita.